УДК 657.6:004.4

Сергій Анатолійович ГАРКУША

кандидат економічних наук, доцент,
викладач кафедри бухгалтерського обліку,
Сумський національний аграрний університет
вул. Герасима Кондратьєва, 160, м. Суми, 40021, Україна
E-mail: sagarkusha@yandex.ua
Телефон: +380976790205

Олена Олександрівна ДОВЖИК

кандидат економічних наук, доцент,
викладач кафедри бухгалтерського обліку,
Сумський національний аграрний університет
вул. Герасима Кондратьєва, 160, м. Суми, 40021, Україна
E-mail: lgamanenko@mail.ru
Телефон: +380509675248

КОМП'ЮТЕРНИЙ АУДИТ В СИСТЕМІ АНАЛІЗУ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Гаркуша, С. А. Комп'ютерний аудит в системі аналізу бухгалтерської інформації [Текст] / Сергій Анатолійович Гаркуша, Олена Олександрівна Довжик // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 2. – С. 136-141. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Визначено суть комп'ютерного аудиту в системі обробки бухгалтерської інформації. Наведено стандартні ситуації, в ході яких проводиться внутрішній аудит інформаційних систем. Виокремлено його завдання, а саме: проведення аналізу фінансово-господарської діяльності і надання незалежної оцінки стану бухгалтерського обліку і звітності; доведення до відома зацікавлених осіб інформації про стан обліку і звітності з відповідними висновками, зауваженнями та рекомендаціями. За результатами дослідження встановлено дві складові будь-якої програми, що використовується при внутрішньому аудиті: програми аудиту та контрольні дані. Перша використовується для перевірки змісту файлів, а іноді і для відновлення бухгалтерського обліку підприємства, друга – з метою перевірки функціонування комп'ютерних програм. Окреслено причини, які зумовлюють використання аудиторських комп'ютерних засобів: відсутність вхідних документів або інших документальних свідчень; незадовільний рівень надійності внутрішнього контролю в середовищі електронного обміну даними, відсутність впевненості в надійності бухгалтерських програм і систем захисту інформації протягом періоду, за який проводиться аудиторська перевірка, можливість підвищення ефективності роботи завдяки використанню аудиторських комп'ютерних засобів. Зроблено спробу перегляду вимог до компетенції аудитора. Наведено особливості комп'ютерного аудиту. Зроблено висновок про більш вузьке поняття терміну «комп'ютерний аудит» як про окремий підхід до проведення аудиту фінансової звітності. Під комп'ютерним аудитом слід розуміти високий рівень автоматизації діяльності аудиторів. Пропозиції, викладені в статті, можуть бути використані в подальших дослідженнях такого спрямування.

Ключові слова: *комп'ютерний аудит; інформаційна система; аналіз; фінансова звітність; облік; бухгалтерська інформація.*

Сергей Анатольевич ГАРКУША
Елена Александровна ДОВЖИК

КОМПЬЮТЕРНЫЙ АУДИТ В СИСТЕМЕ АНАЛИЗА БУХГАЛТЕРСКОЙ ИНФОРМАЦИИ

Аннотация

Определена сущность компьютерного аудита в системе обработки бухгалтерской информации. Приведены стандартные ситуации, в ходе которых проводится внутренний аудит информационных систем. Выделены задачи данного аудита, а именно: проведение анализа финансово-хозяйственной

© Сергій Анатолійович Гаркуша, Олена Олександрівна Довжик, 2014

деятельности и предоставление независимой оценки состояния бухгалтерского учета и отчетности; доведение до сведения заинтересованных лиц информации о состоянии учета и отчетности с соответствующими выводами, замечаниями и рекомендациями. По результатам исследования выделены две составляющие любой программы, используемой при внутреннем аудите: программы аудита и контрольные данные. Первая используется для проверки содержания файлов, а иногда и для восстановления бухгалтерского учета предприятия, вторая – с целью проверки функционирования компьютерных программ. Выделены причины, которые обусловливают использование аудиторских компьютерных средств: отсутствие входных документов или других документальных свидетельств; неудовлетворительный уровень надежности внутреннего контроля в среде электронного обмена данными, отсутствие уверенности в надежности бухгалтерских программ и систем защиты информации на протяжении периода, за который проводится аудиторская проверка, возможность повышения эффективности работы благодаря использованию аудиторских компьютерных систем. Сделана попытка пересмотра требований к компетенции аудитора. Приведены особенности компьютерного аудита. Сделан вывод о более узком понятии термина «компьютерный аудит» как отдельного подхода к проведению аудита финансовой отчетности. Под компьютерным аудитом следует понимать высокий уровень автоматизации деятельности аудиторов. Предложения, изложенные в статье, могут быть использованы в дальнейших исследованиях данного направления.

Ключевые слова: *компьютерный аудит; информационная система; анализ; финансовая отчетность; учет; бухгалтерская информация.*

Serhii Anatoliyovich HARKUSHA

PhD in Economics, Associate Professor,
Lecturer of Department of Accounting,
Sumy National Agrarian University
Gerasym Kondratyev str., 160, Sumy, 40021, Ukraine
E-mail: sagarkusha@yandex.ua
Phone: +380976790205

Olena Oleksandrivna DOVZHIK

PhD in Economics, Associate Professor,
Lecturer of Department of accounting,
Sumy National Agrarian University
Gerasym Kondratyev str., 160, Sumy, 40021, Ukraine
E-mail: lgamanenko@mail.ru
Phone: +380509675248

THE COMPUTER AUDIT IN THE SYSTEM OF ANALYSIS OF ACCOUNTING INFORMATION

Abstract
The essence of the computer audit in the system of processing of the accounting information is defined. The typical situations in which we can use internal audit of the information systems are shown. The tasks of this audit are selected. Among these tasks are as the following: the analysis of financial and economic activities and an independent assessment of the state of accounting and reporting; informing stakeholders concerning the information about the state of accounting and reporting with relevant conclusions, observations and recommendations. According to the research results two components of any program used for the internal audit - audit programme and control data are highlighted. The first is used to check the contents of files, and sometimes for the recovery of the accounting of the companies, the second - with the purpose of checking the functioning of the computer program. The reasons that cause the use of the auditorial computer means are selected: the lack of input documents or other documentary evidence; the unsatisfactory level of reliability of the internal control in the sphere of electronic exchange of data, the absence of confidence in the reliability of accounting software and information security systems during the period of audit, the possibility to increase the efficiency through the use of auditorial computer systems. The attempt of the revision of the requirements to the auditor's competence has been done. The peculiarities of computer audit are shown. The conclusion about a narrower concept of the term «computer audit» as a separate approach to the audit of financial statements is made. The term computer audit should be understood as the high level of automation of the auditors' activity. The proposals which are set out in the article may be used in further researches in this direction.

Keywords: *computer audit; information system; analysis; financial reporting; accounting; accounting information.*

JEL classification: M40, C88

Вступ

Розвиток автоматизованих інформаційних систем сприяв упровадженню комп'ютеризованої форми обліку переважної більшості суб'єктів господарювання. Комп'ютеризація обліку не впливає на застосування елементів методу бухгалтерського обліку, а лише змінює технологію обробки облікової інформації. Проте методика аудиту безпосередньо залежить від способу опрацювання підприємством облікових даних. При цьому не змінюється загальна мета, завдання перевірки, основні аудиторські процедури. Мета аналізу і аудиту та основні елементів їх методології при проведенні перевірки в системі комп'ютерної обробки даних зберігаються. Однак наявність комп'ютерного середовища істотно впливає на процес аналізу системи обліку. У зв'язку з цим розрізняють аналіз та аудит поза комп'ютерним середовищем і аудит в середовищі комп'ютерних інформаційних систем. При цьому аудиторська перевірка може здійснюватися як без використання спеціалізованих комп'ютерних програм, так і з їх використанням. Такі особливості полягають у вимогах до знань аудитора, у варіантах застосування комп'ютера в роботі аудитора, в аудиторських процедурах, зокрема і при аналізі.

На теоретичні основи комп'ютерного аудиту в системі обробки бухгалтерської інформації звертається порівняно мало уваги – це притаманно для досліджень здебільшого вітчизняних фахівців у галузі бухгалтерського обліку та аналізу.

Дослідженнями історичних аспектів виникнення і розвитку бухгалтерського обліку займалися такі вчені, як Бенько М. М., Бойко Н. В., Галіцин В. К., Дегтяренко А. В., Євтушенко О. Г., Іванюта П. В., Івахненков С., Кривоконь О. С., Лазарєва С. Ф., Ус Р. Л. та ін. Однак, незважаючи на кількість досліджень, питання комп'ютерного аудиту в системі обробки бухгалтерської інформації потребує детального вивчення.

Мета статті та завдання

Мета статті – теоретично визначити і обґрунтувати місце комп'ютерного аудиту в господарській діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу

До основних проблем, які виникають при упровадженні автоматизованих систем, є: навчання персоналу, підготовка бухгалтерського обліку до автоматизації, введення бухгалтерських даних, а особливо - проведення аналізу як використання баз даних, так і їх вмісту.

Як вказує Івахненков С. [1, с. 52], у бухгалтерів є вибір – або залишитись у межах традиційного розуміння свого фаху, пов'язаного передусім із складанням фінансової звітності та розрахунком податків, або опанувати нові знання і брати активну участь у реформуванні економічних систем власних підприємств.

Водночас Іванюта П. В. [2, с. 105] зазначає, що у світі щоденно з'являється понад мільярд нових документів. Здебільшого це текстова інформація, і лише 10 % – це документи, що пристосовані для подальшого автоматизованого оброблення. Це свідчить про необхідність організації на підприємствах (організаціях, банках тощо) електронного документообігу. Критеріями вибору системи автоматизації документообігу є масштаби підприємства, ступінь технічної і технологічної підготовки у сфері комп'ютерного оброблення, структурі управління, наявність або відсутність інших систем автоматизації управління.

Кривоконь О. С. [3, с. 105] сформував висновок, що концепція автоматизації фінансового аналізу в умовах глобалізації будується на вимогах міжнародних стандартів фінансової звітності, що впливає на роботу як підприємств-користувачів, так і на роботу іноземних та вітчизняних виробників програмних продуктів.

Бойко Н. В. та Євтушенко О. Г. [4] зазначають, що використання інформаційних технологій є не тільки актуальним завданням і найважливішим фактором успішної роботи аудитора, а й необхідною умовою її виконання. Українські фірми повинні усвідомити, що тільки якнайшвидше освоєння інформаційних технологій дозволить їм одержати необхідні конкурентні переваги в боротьбі на вітчизняних і закордонних ринках.

Галіцин В. К. і Ус Р. Л. [5], вказують, що аудит інформаційних технологій є ефективним інструментом інформаційного менеджменту організацій, що набуває дедалі більшого значення в системах управління ІТ. Мета практичного застосування ІТ-аудиту полягає у підвищенні ефективності й економічності ІТ-середовища організації, збільшення переваг і зменшення недоліків від його використання у господарській діяльності, а також обґрунтування інвестицій в ІТ тощо.

Для якісного проведення аудиту інформаційних технологій на високому професійному рівні, як вказують Лазарєва С. Ф. та Ус Р. Л. [6, с. 124], велике значення має відповідне методологічне й методичне забезпечення. Методологічне забезпечення міжнародного рівня нині охоплює практично всі аспекти

здійснення ІТ-аудиту. Водночас, зважаючи на динаміку розвитку інформаційних технологій та їх вплив на діяльність організацій, його постійний розвиток і удосконалення мають стати першочерговими завданнями міжнародних інституцій, що його розробляють.

Дегтяренко А. В. [7, с. 24] зазначає, що аудиторові своє «професійне судження» буде практично ніде застосовувати, за умов упровадження ERP-систем. «Неправильна обробка даних та/або втрата інформації» є фактором, притаманним некомп'ютерному аудиту, і тому його розглядати в контексті поставлених завдань взагалі не є доцільним. «Складність впровадження та/або дорожнеча аудиторського програмного забезпечення» є тим фактором, негативний вплив від якого суттєво зменшується.

Бенько М. М. [8] зазначає, що здійснення фінансового аудиту в середовищі ІТ є можливим і необхідним, це забезпечить: зниження трудомісткості процесів використання інформаційних ресурсів, підвищення надійності та оперативності інформаційних ресурсів, ефективну організацію діяльності персоналу, вирішення управлінських завдань економічного об'єкта, підвищення ефективності фінансового аудиту підвідомчих установ і закладів, вирішення управлінських завдань суб'єктів державного фінансового аудиту, підвищення ефективності окремих процесів чи комплексу процесів фінансового аудиту.

Проведення внутрішнього аудиту інформаційних систем необхідно в певних стандартних ситуаціях:

- якщо змінюється інформаційна комп'ютерна система обліку;
- коли необхідно впровадити в мережеву інфраструктуру нові технології;
- якщо виникли практичні проблеми;
- коли необхідно впровадження ресурсомістких бізнес-додатків (EPR, система документообігу);
- при злитті компаній у холдинг і, відповідно, об'єднання систем обліку і управління підприємств;
- при підсумковій оцінці роботи нової ІТ-системи після її впровадження.

Завдання такого аудиту, на наш погляд, буде полягати в наступному: провести аналіз фінансово-господарської діяльності і дати незалежну оцінку стану бухгалтерського обліку і звітності; довести до відома зацікавлених осіб інформацію про стан обліку і звітності з відповідними висновками, зауваженнями та рекомендаціями.

Аудит інформаційної бази спрямований на перевірку правильності і повноти відображення в програмах господарських операцій бухгалтерського і податкового обліку, виявлення можливих причин розбіжностей аналітичних і облікових даних. Наприклад, іноді може виявитися дуже своєчасною перевірка правильності ведення обліку: основних засобів і нематеріальних активів; товарно-матеріальних цінностей; податку на додану вартість; товарів, готової продукції; банку, каси; взаєморозрахунків із постачальниками та підрядчиками, покупцями та замовниками, з підзвітними особами, іншими дебіторами і кредиторами; витрат майбутніх періодів; розрахунку собівартості випущеної продукції.

Своєчасний аудит інформаційної бази допоможе скоротити витрати на пошук і виправлення помилок в обліку, за його допомогою завжди можна перевірити, чи правильно ведеться облік, і (в разі виявлення неточностей) вияснити, які саме помилки в роботі облікового персоналу потрібно виправити.

Аудит інформаційної бази корисно проводити не тільки перед закриттям звітного періоду, але і позапланово - для профілактики помилок у складанні звітності.

Інтенсивний розвиток електронно-обчислювальної техніки і технологій дає значний вплив на ефективність аудиту та вдосконалення його методів. З'явилася можливість не тільки розрахунку, але і перевірки показників ділової активності, фінансової стійкості короткострокової і довгострокової перспективи, ліквідності та платоспроможності, оцінки рентабельності активів і капіталу. Необхідно зауважити, що облікові системи, які застосовуються в комп'ютерному середовищі, сприяють веденню аудиторських перевірок із використанням їх у комп'ютерній мережі.

Можна виділити дві складові будь-якої програми, що використовується при внутрішньому аудиті: програми аудиту та контрольні дані.

Перша використовується для перевірки змісту файлів, а іноді і для відновлення бухгалтерського обліку підприємства, друга – з метою перевірки функціонування комп'ютерних програм. Щоб зробити достовірні висновки згідно з цією програмою, аудитору необхідно оволодіти технічними знаннями обробки даних.

З метою опанування методикою застосування програмного забезпечення з аудиту можна використовувати аналітичну перевірку, за допомогою якої розглядаються записи, які збираються у файлах комп'ютера, або скористатися методом контролю, що свідчить про законність, достовірність, повноту та якість результатів перевірки записів у облікових регістрах.

Значна кількість науковців вважають, що комп'ютер в аудиторській практиці використовується здебільшого з метою здійснення аналітичних, розрахункових та інших процедур. Практики переконані, що комп'ютерна техніка використовується переважно з метою ведення обліку за допомогою спеціальних програм. Об'єднати ці твердження можна одним – комп'ютерні технології обробки інформації в

аудиторському процесі сприяють удосконаленню інтелектуалізації аудиту та науковому обґрунтуванню його висновків.

З розвитком аудиторської діяльності виникає необхідність розробки методологічної бази комп'ютеризації процесу аудиту. Основними причинами, які зумовлюють використання аудиторських комп'ютерних засобів, є: відсутність вхідних документів або інших документальних свідчень; незадовільний рівень надійності внутрішнього контролю в середовищі електронного обміну даними, відсутність упевненості в надійності бухгалтерських програм і систем захисту інформації протягом періоду, за який проводиться аудиторська перевірка, можливість підвищення ефективності роботи завдяки використанню аудиторських комп'ютерних засобів.

Склад і зміст аудиторських процедур визначається насамперед переліком завдань. Оскільки кожен з комплексів завдань складається з набору спеціальних алгоритмів і програм, згрупованих за певною ознакою (об'єкти аудиту або види послуг), у межах кожного комплексу можна використовувати тільки засоби, необхідні в певних умовах. Дуже важливим чинником є відкритість системи, що дозволяє легко модернізувати і змінювати склад комп'ютерних засобів.

Автоматизація облікових процесів на підприємствах призвела до того, що в умовах використання автоматизованих алгоритмів обробки інформації ні бухгалтер, ні аудитор не мають чіткого розуміння суті та характеру функціонування алгоритмів, маючи тільки вихідну інформацію і узагальнений результат її обробки.

Як наслідок, формування висновку про достовірність інформації, сформованої автоматизованою системою, вимагає збору доказів та оцінки надійності функціонування комп'ютерної системи обліку та базування аудиторського висновку на такій оцінці. Система повинна дозволяти: посилити фінансовий контроль, забезпечити прозорість бізнес-одиниць; оперативно отримувати достовірну звітність різного призначення; знизити витрати на підготовку звітності; адекватно оцінити ризики та планувати діяльність підприємства.

У наш час аудитор повинен розширити свою увагу більше на систему обліку і внутрішнього контролю, зосередившись на методичному, інформаційному, програмному та технічному забезпеченні комп'ютерної інформаційної системи.

При цьому тестування алгоритмів і файлів інформаційної бази вимагає застосування спеціальних комп'ютеризованих методів перевірки, адже комп'ютер стає необхідним інструментом роботи аудитора при її проведенні. Це вимагає перегляду вимог до компетенції аудитора, залучення до проведення перевірок спеціалістів з питань ІТ-технологій, що дозволить:

- проводити моніторинг стану бізнесу, прогнозування і моделювання діяльності підприємств;
- здійснювати регламентацію і управління процесом бюджетування;
- проводити факторний, фінансовий та інші аналізи за обліковими даними;
- застосовувати інтеграцію з різними системами управління та обліку.

А тому потрібно налаштовувати математичну логіку обробки звітів з вихідними даними для отримання результату – конкретного показника ефективності діяльності підприємства, або набору таких показників.

Вихідними даними для одержання аналітичної інформації можуть служити різноманітні як стандартні, так і спеціалізовані внутрішні звіти підприємств. Отримані шляхом обчислення, порівняння або іншим методом дані можуть бути представлені різними способами, залежно від зручності обробки і аналізу.

Домінування комп'ютерних технологій, на наш погляд, визначає такі особливості комп'ютерного аудиту:

- завдання аудиту змінюються завдяки дослідженням ефективності та надійності функціонування інформаційної системи;
- в об'єкт перевірки залучаються елементи автоматизованої інформаційної системи, що визначають надійність функціонування, а також якість інформації, що формується;
- проведення перевірки в комп'ютерній інформаційній системі вимагає активного застосування комп'ютеризованих методів аудиту;
- необхідно враховувати, що процес аудиторської перевірки в розвиненому середовищі комп'ютерної обробки даних неможливий без дослідження надійності функціонування автоматизованої інформаційної системи;
- поширення інформаційних технологій аудиту призводить до повної або часткової автоматизації роботи аудиторів.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Усі ці особливості дозволяють стверджувати про більш вузький термін «комп'ютерний аудит» як про окремий підхід до проведення аудиту фінансової звітності. Таким чином, зазначимо, що під комп'ютерним аудитом сьогодні слід розуміти високий рівень автоматизації діяльності аудиторів, який характеризується: застосуванням новітніх інформаційних технологій як основного інструменту в

процесі підготовки і проведення перевірки у комп'ютерній інформаційній системі; підходу до проведення перевірки, що передбачає оцінку надійності середовища комп'ютерної інформаційної системи як основи для формування висновку щодо достовірності фінансової звітності.

Напрямком подальшого дослідження є розробка оптимальної методики, що дозволить у короткий термін та з мінімальними витратами запровадити елементи комп'ютерного аудиту на підприємстві.

Список літератури

1. *Івахненков, С. Сучасні інформаційні технології управління підприємством та бухгалтерія: проблеми і виклики [Текст] / С. Івахненков // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – №4. – С. 52-58.*
2. *Іванюта, П. В. Управлінські інформаційні системи в аналізі та аудиті: [Текст] : Навчальний посібник. / П. В. Іванюта – К. : Центр учбової літератури, 2007-180с.*
3. *Кривоконь, О. С. Концептуальні основи автоматизації фінансового аналізу в умовах глобалізації [Текст] / О. С. Кривоконь // Облік і фінанси АПК: Міжнародний науково-виробничий журнал. – 2009. – №1. С. 102-105.*
4. *Бойко, Н. В. Проблеми аудиту в Україні: автоматизація аудиторських перевірок [Електронний ресурс] / Н. В. Бойко, О. Г. Євтушенко. // Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Upsal_2012_9_62. pdf*
5. *Галіцин, В. К. Моніторинг та аудит інформаційних технологій в системі управління організації [Електронний ресурс] / В. К. Галіцин, Р. Л. Ус. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Mise_2012_86_26. pdf*
6. *Лазарєва, С. Ф. Методологічне і методичне забезпечення аудиту інформаційних технологій [Текст] / С. Ф. Лазарєва, Р. Л. Ус. // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 1(128) – С. 117-125.*
7. *Дегтяренко, А. В. Перешкоди на шляху розповсюдження комп'ютерного аудиту в Україні [Текст] / А. В. Дегтяренко. // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка та менеджмент». – 2012. – Випуск 4 (52). – С. 20-25.*
8. *Бенько, М. М. Можливості здійснення фінансового аудиту у середовищі інформаційних технологій [Електронний ресурс] / М. М. Бенько. // Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vzhdtu_econ_2013_2_3. pdf.*

References

1. *Ivakhnenkov, S. (2006). Modern information technologies for enterprise management and accounting: issues and challenges. Accounting and audit, 4, 52-58.*
2. *Ivanyuta, P. V. (2007). Management information systems in the analysis and audit. Kyiv: Centre of scientific literature.*
3. *Krivokon, O. S. (2009). Conceptual fundamentals of automation of financial analysis in the conditions of globalization. Accounting and Finance AIC, 1, 102-105.*
4. *Boyko, N. V. & Yevtushenko, O. G. (2012).auditing problems in Ukraine: automation of auditor checks. Retrieved April 15, 2014, fromhttp://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Upsal_2012_9_62. pdf*
5. *Galitsin, V. K. & Us, R. L. (2012). Monitoring and audit of information technologies in the system of organization management. Retrieved April 15, 2014, from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Mise_2012_86_26. pdf*
6. *Lazareva, S. F. & Us, R. L. (2012). Methodological and methodical provision of information technology audit. Formation of market relations in Ukraine, 1(128), 117-125.*
7. *Degtyarenko, A. V. (2012). Obstacles in distribution of computer audit in Ukraine. Bulletin of Sumy National Agrarian University, 4(52), 20-25.*
8. *Benko, M. M. (2013). The possibility of financial audit in the environment of information technologies. Retrieved April 15, 2014, fromhttp://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vzhdtu_econ_2013_2_3.pdf.*

Стаття надійшла до редакції 28.03.2014 р.